

Nota

**Reserves
en voorzieningen**

Gemeente Veldhoven

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Inleiding	3
1.3	Wettelijk kader	3
1.4	Leeswijzer	4
1.5	Definities	4
Hoofdstuk 2	Theoretisch kader reserves & voorzieningen	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Reserves	5
2.3	Voorzieningen	5
Hoofdstuk 3	Beleid reserves en voorzieningen	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Reserves	7
3.2.1	Algemene reserve	7
3.2.1.1	Benoemde risico's	7
3.2.1.2	Onbenoemde risico's	7
3.2.1.3	Vrije reserve(s)	7
3.2.2	Bestemmingsreserves	8
3.2.2.1	Dekkingsreserves	8
3.2.2.2	Vervangingsreserves	8
3.2.2.3	Egalisatiereserves	9
3.2.2.4	Doelreserves	10
3.3	Voorzieningen	10
3.3.1	Onderhouds- c.q. vervangingsvoorzieningen	10
3.3.2	Voorzieningen voor verplichtingen, risico's, verliezen en derden ..	12
3.3.2.1	Voorziening wethouderspansioenen	12
3.3.2.2	Voorziening glasvezelnetwerk habraken	12
3.3.2.3	Voorziening bovenwijkse voorzieningen	12
3.3.2.4	Voorziening landschap	13
3.3.3	Overige voorzieningen	13
3.3.3.1	Voorziening verlieslatende complexen	13
3.3.3.2	voorziening dubieuze debiteuren	13
Hoofdstuk 4	Staat van reserves & voorzieningen	14
4.1	Inleiding	14
4.2	Actualisatie beleid per 2015	14
4.2.1	Egalisatiereserves	14
4.3	Onderhoud per 2014	14
4.3.1	Vervangingsreserve primair onderwijs	14
4.3.2	Doelreserve beeldende kunst	14
4.3.3	Doelreserve Toprun	15
4.4	De nieuwe staat	15
Hoofdstuk 5	Beleidslijnen gemeente Veldhoven	16
5.1	Beleidslijnen	16
5.2	Reserves	16
5.3	Voorzieningen	17
Bijlage I:	Wetgeving	18

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2009 is een ingrijpende herijking van de financiële beleidskaders doorgevoerd. Hiermee is een stevige basis gelegd. Wel is het verstandig om na 5 jaar een 5-tal financiële beleidsnota's (waardering & afschrijving, rentebeleid & -toerekening, kostentoerekening, reserves & voorzieningen, weerstandsvermogen & risicomanagement) in 2014 opnieuw tegen het licht te houden. Enerzijds om de financiële kaders te verbeteren c.q. aan te passen aan nieuwe behoeften, inzichten en ontwikkelingen binnen de gemeente Veldhoven. En, anderzijds de huidige financiële kaders uitvoerig te toetsen aan aangepaste financiële wet- en regelgeving.

In deze beleidsnota zijn de achtergronden en afwegingen van het vernieuwde beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen beschreven en wordt de nieuwe nota "Reserves en Voorzieningen" gepresenteerd.

1.2 Inleiding

Reserves en voorzieningen zijn onmisbare instrumenten voor een transparante en gedegen financiële bedrijfsvoering en de bepaling van de financiële positie en het financiële vermogen van de gemeente. Uit reserves en voorzieningen kunnen namelijk de kosten en/of uitgaven van nieuw beleid, nieuwe gemeentelijke voorzieningen, financiële tegenvallers, tekorten en risico's worden gedekt. Daarnaast kunnen reserves en voorzieningen worden gebruikt voor een gelijkmatige spreiding van kosten over verschillende jaren om zo ongewenste schommelingen in de exploitatie tegen te gaan. Naast regelgeving inzake reserves en voorzieningen is nog enige ruimte voor eigen beleid. Voor zowel bestuur als ambtelijke organisatie is het van belang om een transparant en adequaat reserve- en voorzieningenbeleid op basis van objectieve grondslagen vast te stellen. Deze nota bakent de formele kaders af waarbinnen de raad, het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie dienen om te gaan met reserves en voorzieningen.

1.3 Wettelijk kader

De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Dit gebeurt op grond van Gemeentewet artikel 212 en heeft gestalte gekregen in de "Financiële beheersverordening". Deze verordening is door de gemeenteraad op 1 juli 2014 vastgesteld. In artikel 12 van deze verordening wordt verwezen naar de nota reserves en voorzieningen. Deze nota concretiseert de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de beheersverordening.

De wettelijke bepalingen van het BBV zijn ingegaan per 1 januari 2004 en zijn als basis gebruikt voor de uitwerking van deze nota. De voornaamste artikelen zijn hier kort benoemd. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar Bijlage I.

De artikelen 42 tot en met 46 van het BBV gaan nader in op de voorgeschreven balansindeling van de passiva.

De artikelen 54 en 55 van het BBV gaan nader in op de toelichting op de balans.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het theoretische kader rondom reserves en voorzieningen geschetst. In hoofdstuk 3 wordt de nieuwe systematiek (het beleid) beschreven. Dit beleid zal het kader zijn voor toekomstige vorming van reserves en voorzieningen. In hoofdstuk 4 zijn de gevolgen van het beleid in hoofdstuk 3 vertaald naar de balans in de vorm van de staat van reserves & voorzieningen. In hoofdstuk 5 worden tot slot de beleidslijnen samengevat.

1.5 Definities

Om een goed beeld te krijgen van het reserve- en voorzieningenbeleid wordt hieronder een aantal kernbegrippen beschreven.

Vermogen is het totaal van de kapitaalsbestanddelen ter financiering van de bezittingen (activa) op de balans. Het vermogen wordt gepresenteerd op de passivazijde van de balans.

Eigen vermogen is dat deel van het vermogen waarvoor geen verplichten jegens derden bestaan. Niet te verwarren met liquide middelen die op de bank staan.

Reserves zijn het niet uitgekeerde gedeelte van het eigen vermogen, anders dan aandelenkapitaal en onverdeelde winst.

Algemene reserve is de reserve waarvoor nog geen bestemming is bepaald.

Bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming geeft. Dit betekent dat bestemmingsreserves derhalve ook door de raad alternatief aanwendbaar zijn.

Egalisatiereserve is een reserve die bedoeld is om schommelingen (bijvoorbeeld in kosten) op te vangen.

Stille reserve is de reserve ter hoogte van het positieve verschil tussen de actuele waarde en de boekwaarde van de bezittingen. Deze reserve is niet zichtbaar op de balans, omdat de activa niet tegen actuele waarde wordt gewaardeerd.

Weerstandscapaciteit is het geheel van geldmiddelen waaruit negatieve financiële consequenties van opgetreden eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast behoeven te worden.

Weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

Vreemd vermogen betreft de bestaande verplichtingen van de gemeente aan derden die resulteren in een uitstroom van middelen.

Voorzieningen worden gevormd ten behoeve van concrete of specifieke risico's of om te kunnen voldoen aan verplichtingen en ter dekking van verliezen die op de balansdatum daadwerkelijk bestaan. Daarnaast *kunnen* voorzieningen worden aangehouden voor kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Het is geen wettelijke verplichting om kosten egalisatievoorzieningen te vormen. Alternatief is het ramen van kosten conform onderhoudsplannen in de begroting. Dit zal mogelijk gepaard gaan met grote schommelingen in de exploitatie.

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader reserves & voorzieningen

2.1 Inleiding

Reserves en voorzieningen worden vaak in één adem genoemd. Er zijn echter wezenlijke verschillen. O.a. de verwerking en presentatie van mutaties in reserves (eigen vermogen) en voorzieningen (vreemd vermogen) op de balans. Een ander verschil is dat reserves resultaat bestemmend en voorzieningen resultaat bepalend zijn. Omtrent reserves en voorzieningen gelden specifieke wettelijke voorschriften welke in de bijlage afzonderlijk zijn opgenomen.

2.2 Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Resultaat bestemmend

Storting en/of onttrekking vindt plaats ten laste van winstsaldi (dus na bepaling van het resultaat). Deze mutaties horen niet te worden opgenomen in de productenraming maar in het overzicht "Bepaling en bestemming van resultaat". Met deze spelregel wordt ten behoeve van budgetbeheer praktisch omgegaan door de mutaties "als toevoeging en onttrekking" te presenteren op productniveau.

2.3 Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Voorzieningen moeten worden getroffen voor toekomstige uitgaven, waarvan de oorzaak zich nu al voordoet en waarvan het financiële risico te kwantificeren is. Voorzieningen kunnen ook worden getroffen voor egalisatie van kosten die hun oorsprong vinden in het verleden (onderhoudsvoorzieningen).

Resultaat bepalend

Voeding/vorming ten laste van het resultaat voorafgaand aan de resultaatbepaling (onafhankelijk van het resultaat). Deze mutaties horen dus wel in de productraming te worden opgenomen en toegelicht bij het product of in het financieel verslag. Onttrekkingen komen rechtstreeks ten laste van voorzieningen.

Hiermee wordt ook duidelijk aangesloten bij de keuzevrijheid ten aanzien van reserves en de 'verplichting' ten aanzien van voorzieningen. De vorming/storting van/in een voorziening gebeurt op grond van een (wettelijke) verplichting. Een reservering is vrijblijvend en daar kan dus naar eigen inzicht invulling aan gegeven worden. Een voorziening kan om die reden ook niet van bestemming wijzigen. Het is altijd voor een specifiek risico of verplichting. Vervalt het risico of de verplichting dan vervalt per definitie ook de noodzaak van handhaven en dus valt de voorziening vrij ten gunste van het resultaat. Besluitvorming over het wel of niet vormen van een voorziening is dus in feite overbodig omdat wettelijk geregeld is wanneer en hoe een voorziening tot stand komt, immers in artikel 44 lid 1 staat:

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Hoofdstuk 3   Beleid reserves en voorzieningen

3.1   Inleiding

Het financiële beleid over reserves en voorzieningen moet een goed inzicht geven in het structureel evenwicht tussen baten en lasten in de begroting en de toereikendheid van de reserves. De toereikendheid wordt beoordeeld in relatie tot de aanwezige risico's en de mogelijkheid tot het ongewijzigd voortzetten van het huidige beleid. Voorwaarden voor de implementatie van dit beleid is het beschikbaar zijn van actuele onderhoudsplannen en meerjareninvesteringsplannen van vervangingsinvesteringen.

3.2   Reserves

Artikel 43 van het BBV geeft aan dat in de balans de reserves worden onderscheiden naar:

1. algemene reserve;
2. bestemmingsreserves.

3.2.1   Algemene reserve

De gemeente Veldhoven kent de volgende categorieën binnen de algemene reserve:

1. risicoreserve benoemde risico's;
2. risicoreserve onbenoemde risico's;
3. vrije reserve(s).

3.2.1.1   Benoemde risico's

Door risicomangement kunnen negatieve effecten van deze risico's worden geminimaliseerd of voorkomen. In de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting/jaarrekening wordt een uiteenzetting van specifieke en algemene risico's gepresenteerd. Voor deze ongedekte risico's wordt een "benoemde risicoreserve" aangehouden. Dit om dus zonder gevolgen voor het huidige beleid substantiële tegenvallers op te kunnen vangen. Op basis van de inschatting van kans en gevolg per risico kan worden berekend hoeveel middelen er benodigd zijn om de risico's financieel af te dekken (financiële buffer).

De stand van deze reserve zal in de loop der jaren fluctueren als het gevolg van het identificeren van nieuwe risico's, het veranderen van de hoogte van risico's en het vervallen van risico's. Indien een benoemd risico zich openbaart wordt de risicoreserve aangesproken. De toetsing van de reserve aan de uitkomsten van de risico-inventarisatie vindt periodiek plaats.

Het beleid en de uitgangspunten over deze techniek worden vastgesteld in de nota weerstandsvermogen & risicomangement.

3.2.1.2   Onbenoemde risico's

Omdat het onmogelijk is een limitatieve lijst van risico's op te stellen, zal naast de reserve benoemde risico's ook een reserve onbenoemde risico's worden aangehouden. Dit bedrag is statisch en geldt als zowel het minimum- als het maximumbedrag. Wij stellen voor de hoogte vast te stellen op € 10.000.000.

Het buffervermogen (de reserve benoemde risico's) en het nominale bedrag (de reserve onbenoemde risico's) vormen samen de risicoreserve.

3.2.1.3   Vrije reserve(s)

Alle overige, nog niet bestemde reserves worden gezien als vrije reserve(s). Deze is vrij aanwendbaar door de raad en gerekend tot het additionele buffervermogen.

Bestemming rekeningresultaat

Het rekeningresultaat wordt bij het vaststellen van de jaarrekening gestort in de vrije algemene reserve.

3.2.2 Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves worden ingedeeld in de volgende categorieën:

1. Dekkingsreserves waaruit meerjarig onttrekkingen ten gunste van de exploitatie plaatsvinden ter dekking van afschrijvingslasten en/of overige kosten.
2. Reserves voor vervangingsinvesteringen.
3. Egalisatiereserves (voor de gesloten exploitaties met betrekking tot lokale heffingen en afvalstoffenheffing).
4. Doelreserves voor nieuw beleid/investeringen.

3.2.2.1 Dekkingsreserves

Dekkingsreserves zijn bestemmingsreserves die meerjarig een bijdrage leveren aan de exploitatie. Meestal zijn ze bedoeld om incidentele inkomsten/baten gelijkmatig ten gunste van de exploitatie te brengen of om afschrijvingslasten van (verplicht) geactiveerde investeringen (gedeeltelijk) te dekken. De hoogte van de dekkingsreserve van deze laatste categorie is eenvoudig vast te stellen op (een percentage van) de restant boekwaarde van de investeringen. De dekkingsreserve kan om die reden niet negatief worden. Deze werkwijze houdt impliciet in dat alleen voor investeringen met economisch (in tegenstelling tot maatschappelijk) nut een dekkingsreserve kan bestaan. Omdat deze investeringen verplicht geactiveerd worden is de systematiek van de dekkingsreserve de enige manier om de exploitatielasten per saldo te verlagen en de exploitatiedruk te egaliseren. De doorkijkperiode is gelijk aan de restlevensduur van de betreffende activa. De stortingen in de dekkingsreserve vinden plaats door overheveling vanuit vervangingsreserves of uit de algemene vrije reserve. De (restant) boekwaarde van de activa is gelijk aan de hoogte van de dekkingsreserve.

Op dit moment zijn de volgende dekkingsreserves door de raad vastgesteld:

- dekkingsreserve uitkering HNG;
- dekkingsreserve primair onderwijs;
- dekkingsreserve bevordering energielabel;
- dekkingsreserve Kempen Campus;
- dekkingsreserve basis op orde.

3.2.2.2 Vervangingsreserves

De vervangingsreserve is een bestemmingsreserve voor toekomstige vervangingen van activa. Het doel van deze reserve is het reserveren van middelen zodat op het moment van vervanging van activa geen sprong in het lastenniveau wordt gemaakt. Deze reserve heeft dus een spaar- en een egalisatiefunctie. De reserves zijn gevormd voor de categorieën riolering, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en openbaar groen. Voor wegen wordt geen vervangingsreserve gevormd omdat het beheerplan wegen uitgaat van eeuwigdurend onderhoud. Voor gebouwen wordt ook geen vervangingsreserve gevormd omdat gebouwen vaak niet op hetzelfde functionele- en kwaliteitsniveau worden vervangen. Het zijn vaak specifieke / politieke investeringsbeslissingen waarbij veel aspecten gecombineerd worden. Het ligt dan ook meer voor de hand om hiervoor een reserve nieuw beleid / investeringen te vormen. Voor overige categorieën, zoals ICT, inventaris, tractie e.d. wordt ook geen vervangingsreserve gevormd omdat de hoogte van deze investeringen en de levensduur in verhouding beperkt zijn. De hoogte van de storting in de vervangingsreserve wordt berekend op basis van de

beheerplannen. In deze beheerplannen worden de voorgenomen individuele investeringen en/of de investeringen op basis van theoretische levensduur opgenomen. Per categorie kan het beheerplan een andere doorkijkperiode hebben, minimaal 10 jaar. De beheerplannen worden minimaal eens in de 4 jaar geactualiseerd en aan de raad voorgelegd.

Op basis van de geplande (met inflatie gecorrigeerde) uitgaven kan de storting worden berekend. De storting wordt zodanig bepaald dat, rekening houdende met een eventueel beginsaldo:

- het saldo aan het einde van de doorkijkperiode nul is;
- de som van de stortingen en de huidige (niet door onttrekking gedekte) afschrijvingslasten gelijkmatig worden verdeeld in de doorkijkperiode;
- de storting wordt in deze berekening jaarlijks geïndexeerd met het inflatiepercentage.

Indien de vervangingsreserve bedoeld is voor investeringen met maatschappelijk nut mag zij in de eerste 10 jaar van de doorkijkperiode niet negatief staan. Om deze negatieve stand op te heffen zal een eenmalige aanvullende storting moeten plaats vinden ten laste van de algemene vrije reserve.

Indien de vervangingsreserve bedoeld is voor investeringen met economisch nut is er ook een dekkingsreserve. Het totaal van deze twee reserves mag niet negatief zijn in enig jaar.

3.2.2.3 Egalisatiereserves

Het vormen van een tariefegaliseringsreserve heeft als voordeel dat afwijkingen op de werkelijke kosten en opbrengsten gelijkmatig via het tarief met de burgers worden verrekend. Momenteel worden de afwijkingen van deze kosten en opbrengsten, zoals die blijken uit de jaarrekening, met de eerst volgende vaststelling van de tarieven verrekend. Door het instellen van een tariefegaliseringsreserve kunnen deze voor- en nadelen worden gebruikt om grote (ongewenste) schommelingen in tarieven te voorkomen. Zodoende worden dus gelijkmatige woonlasten doorberekend aan burgers en bedrijven. De tariefegaliseringsreserve wordt ingesteld voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Voor legestarieven wordt dit niet gedaan, zie de nota kaderstellend legesbeleid. De reden hiervoor is dat daardoor ten onrechte de suggestie wordt gewekt dat een (tijdelijke) overdekking aan de burgers (aanvragers) wordt teruggegeven. Omdat deze leges geen jaarlijkse lasten zijn, zal in de praktijk met anderen dan de oorspronkelijke aanvragers het overschot verrekend worden. Dit doet geen recht aan het streven de vervuiler betaald. Dit in tegenstelling tot de riool- en afvalstoffenheffing waar dit voor het grootste deel wel gebeurt.

Het systeem

De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval en het zorgen voor een rioolstelsel. De kosten die de gemeente daarvan heeft, worden door een afvalstoffenheffing c.q. rioolheffing verhaald bij de burger. Hierbij mogen de begrote opbrengsten de begrote kosten niet overschrijden. De gemeente Veldhoven streeft naar 100% kostendekkendheid. De gerealiseerde opbrengsten en kosten, zoals verantwoord in de jaarrekening, zijn in de praktijk niet altijd 100% gelijk. Voorgesteld wordt om, wanneer blijkt dat op de riool- of afvalexploitatie op rekeningbasis een overschot of tekort is gerealiseerd (niet 100% kostendekkendheid), het saldo in/aan de tariefegaliseringsreserve te storten of te onttrekken. Dit overschot of tekort wordt vervolgens in 4 gelijke delen met toekomstige tarieven verrekend.

3.2.2.4 Doelreserves

De raad heeft altijd de mogelijkheid voor specifieke doeleinden bestemmingsreserves te vormen, zoals:

- voorbereidings- en implementatiekosten van nieuw beleid;
- incidenteel beleid zowel nieuw als bestaand;
- uitbreidingsinvesteringen;
- individuele / specifieke vervanging van gemeentelijke gebouwen (niet zijnde onderwijshuisvesting).

De raad heeft de volgende doelreserves vastgesteld:

1. Reserve stimuleringsfonds Brainport

Om de positie van Veldhoven binnen Brainport te versterken is in 2007 een Stimuleringsfonds Brainport ingesteld. Het fonds wordt ingezet om actief en serieus in te kunnen spelen op initiatieven, passend binnen de Brainportstrategie. Er wordt jaarlijks € 40.000 gestort in de reserve.

2. Reserve grote werken

Bij de ontwikkeling van woningbouwprojecten en bedrijventerreinen is het noodzakelijk om de infrastructuur aan te passen c.q. uit te breiden. Deze investeringen in de openbare ruimte kunnen een verplichtend (zie paragraaf 3.3.2.3 Bovenwijkse voorzieningen) of een niet-verplichtend karakter hebben. Indien er sprake is van een niet-verplichtend karakter dan wordt het investeringsproject aangemerkt onder de "Grote werken". Deze reserve grote werken wordt gevoed door de vrije algemene reserve ter hoogte van het investeringsvolume. Dit beleid wordt verder uitgewerkt in de nota bovenwijkse voorzieningen.

3. Reserve volkshuisvestingsplan

De besteding van deze reserve wordt vastgelegd in de "Subsidieverordening Volkshuisvestingsfonds Veldhoven".

4. Reserves voor investering openbare ruimte brede school zuid en midden

Deze reserves zijn gevormd, vanuit de algemene vrije reserve, voor het investeren in de openbare ruimte bij de nieuwbouw van de brede scholen Zuid en Midden.

5. Reserve afbouwcomplexen

Voor het afsluiten van een bouwgrondexploitatie wordt er vanuit deze bouwgrondexploitatie een bedrag gestort in de reserve afbouwcomplexen voor de nazorg van het betreffende project. Het betreft voornamelijk nazorg op het gebied van de openbare ruimte. De nazorg wordt binnen korte termijn (3 jaar) na afronding van het project uitgevoerd.

3.3 Voorzieningen

Het BBV noemt een aantal verplicht te vormen voorzieningen voor "verplichtingen, verliezen en risico's" en "de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden". Steeds opnieuw zal op het moment van het opstellen van de begroting en de jaarrekening moeten worden nagegaan of dergelijke voorzieningen moeten worden getroffen, aangepast of dat deze vrij kunnen vallen.

3.3.1 Onderhouds- c.q. vervangingsvoorzieningen

Onderhoud

De wet biedt de mogelijkheid om voor de egalisatie van onderhoudskosten voorzieningen te treffen. Omdat hierdoor grote fluctuaties in de exploitatie

worden voorkomen achten wij dit wenselijk. Voor de kostenegaliserende onderhoudsvoorzieningen wordt aansluiting gezocht bij de in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen opgenomen categorieën: wegen, openbaar groen, openbare verlichting, riolering en gebouwen. Uitgangspunt is dat voor onderhoudswerkzaamheden met een cyclus van één jaar of korter geen onderhoudsvoorziening wordt getroffen. Voor al het overige onderhoud wordt een planning van de uitgaven opgesteld met een doorkijkperiode die overeenkomt met de maximale cyclus van benoemde onderhoudswerkzaamheden. De uitgaven worden geïndexeerd met het verwachte inflatiepercentage. Rekening houdende met het aanwezige beginsaldo worden de jaarlijkse stortingen (eveneens geïndexeerd) berekend zodat het saldo op het einde van de doorkijkperiode nul is. Indien deze berekening in enig jaar leidt tot een negatief saldo, zal direct een eenmalige aanvulling ten laste van de vrije algemene reserve plaatsvinden. Eventueel achterstallig onderhoud zal in de onderhoudsplanning worden verwerkt en niet middels een eenmalige storting als beginsaldo worden ingebracht. Het doel van de voorziening is om kosten te egaliseren en niet om te sparen. De werkelijke uitgaven worden direct ten laste van de onderhoudsvoorziening gebracht. De onderhoudsplannen dienen actueel te zijn zodat er inzicht bestaat in de voortgang van de werkzaamheden alsmede de afwijking van de werkelijke ten opzichte van de begrote uitgaven. Eens per 4 jaar worden de onderhoudsplannen aan de raad voorgelegd zodat zij een besluit kan nemen over het kwaliteitsniveau, hoogte van de toekomstige stortingen in de voorziening en het daarbij behorende uitgavenniveau. Het uitgavenpatroon wordt jaarlijks geactualiseerd.

Vervanging

Naast een onderhoudsvoorziening wordt er een voorziening gevormd voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven zoals rioolheffing.

Rioolbeheer

Vanwege de diversiteit in lasten binnen het beheerplan (GRP) wordt een specifieke toelichting gegeven over de voorziening rioolbeheer. De lasten die verbonden zijn met het rioolstelsel kunnen grofweg voortkomen uit de volgende componenten:

- a. de jaarlijks terugkerende lasten van beheer, klein onderhoud, energie, schoonhouden, administratie, verzekering, enz.;
- b. de kosten van groot onderhoud;
- c. de kosten van vervangingsinvesteringen;
- d. de kapitaallasten van geactiveerde investeringen.

De lasten vermeld onder a) zullen normaal gesproken geen grote schommelingen kennen. Voor deze reguliere lasten is egalisatie dan ook niet noodzakelijk. Deze lasten worden volledig als exploitatielast in de begroting en de jaarrekening verwerkt.

De onder b) vermelde kosten van groot onderhoud kunnen wel grote fluctuaties laten zien. Met behulp van een egalisatievoorziening kan een meer gelijkmatig lastenpatroon gerealiseerd worden. Als een gemeente een kostendekkend tarief in rekening brengt en de egalisatievoorziening voor groot onderhoud dus wordt gevormd uit het riooltarief dan krijgt deze voorziening het karakter van een artikel 44,2-voorziening (door derden beschikbaar gestelde gelden met een specifieke besteding).

Voor de kosten vermeld onder c) wordt een vervangingsreserve ingesteld op basis van het in het beheerplan riolering opgenomen overzicht van

vervangingsinvesteringen uit strategische planning. Op het moment van investeren wordt het gereserveerde bedrag overgeheveld naar de dekkingsreserve.

De onder d) vermelde kapitaallasten hangen samen met de basisregel dat investeringen in het riool worden geactiveerd en afgeschreven. Deze kapitaallasten worden in de begroting en jaarrekening als exploitatielast verwerkt. De afschrijvingslasten worden gedekt door een bijdrage uit de dekkingsreserve rioolbeheer. De dekkingsreserve heeft een directe relatie met de vervangingsreserve. Indien wordt gekozen om te sparen voor vervanging dan wordt er een dekkingsreserve gevormd.

Uit oogpunt van efficiency kan de gemeente die een riooltarief in rekening brengt één rioolvoorziening op grond van art 44,2 BBV aanhouden waarin dan zowel de egalisatiebijdragen voor het toekomstig groot onderhoud als de spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen (art 44 lid 1 sub d BBV) zitten.

Uit oogpunt van transparantie en ten behoeve van de periodieke bijstelling van het GRP is van belang dat de voorziening onderhoud respectievelijk vervanging zodanig in de begroting en in de jaarrekening wordt toegelicht dat de relatie is te leggen met het GRP en inzicht kan worden geboden in het onderscheid onderhoud en vervangingsinvesteringen.

3.3.2 Voorzieningen voor verplichtingen, risico's, verliezen en derden

Op dit moment heeft de gemeente Veldhoven de volgende voorzieningen voor verplichtingen, risico's, verliezen en van derden verkregen middelen (exclusief voorschotbedragen).

3.3.2.1 Voorziening wethouderspensionen

Op grond van de wet APPA hebben alle gemeenten de verplichting om politiek ambtsdragers (i.c. wethouders) of diens nagelaten betrekkingen van een inkomen te voorzien bij ouderdom (65 jaar), overlijden, arbeidsongeschiktheid en / of tijdens een wachttijdperiode. Aan de wijze waarop aan deze verplichting wordt tegemoet gekomen zijn geen verplichtingen gesteld. De gemeente Veldhoven heeft hiervoor een voorziening gevormd. Jaarlijks wordt een analyse gemaakt en de hoogte van de toekomstige verplichting opnieuw bepaald. In het verleden is voor een deel van dit risico reeds via een (her)verzekeringsconstructie "gespaard". Deze bedragen blijven bij de respectieve verzekeraars ondergebracht tot het verzekerd voorval zich voordoet.

3.3.2.2 Voorziening glasvezelnetwerk habraken

In de berekening van de benoemde risicoreserve (algemene reserve) is een risico opgenomen voor de verleende garantstelling glasvezel Habraken. Omdat dit risico zodanig waarschijnlijk is geworden, is hiervoor een voorziening getroffen.

3.3.2.3 Voorziening bovenwijkse voorzieningen

Voor investeringen in bovenwijkse voorzieningen (een openbare, vaak infrastructurele en landschappelijke Voorziening) is een voorziening gevormd ter grootte van de uitgaven na aftrek van subsidies. Deze investeringen hebben een verplichtend karakter. De voorziening wordt gevoed middels de afdracht uit de gemeentelijke bouwgrondexploitaties, uit de particuliere ontwikkelingen en (eventueel) aanvullend uit de algemene vrije reserve. Dit beleid wordt verder uitgewerkt in de nota bovenwijkse voorzieningen.

3.3.2.4 Voorziening landschap

Deze voorziening is gevormd voor de planvorming en uitvoering van projecten gerelateerd aan de provinciale landschapsinvesteringen. De voorziening wordt gevoed door particuliere ontwikkelingen.

3.3.3 Overige voorzieningen

De gemeente Veldhoven kent een tweetal voorzieningen die in voorgaande twee paragrafen niet genoemd worden. Dit komt door het feit dat beide voorzieningen geen deel uitmaken van het vreemd vermogen (passiva, waar voorzieningen verantwoord worden), maar worden in mindering gebracht op de activa. Het betreffen:

1. voorziening verlieslatende complexen;
2. voorziening dubieuze debiteuren.

3.3.3.1 Voorziening verlieslatende complexen

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt gekozen voor het treffen van een verliesvoorziening. Deze wordt verantwoord als een waardecorrectie op de voorraden grond- en hulpstoffen (vlottende activa).

3.3.3.2 voorziening dubieuze debiteuren

Er is altijd een risico aanwezig dat openstaande vorderingen niet worden voldaan. Door middel van een ouderdomsanalyse wordt, bij de jaarrekening, een inschatting van dit risico gemaakt en een bedrag opgenomen in de voorziening dubieuze debiteuren. Deze voorziening wordt verantwoord als waardecorrectie op de uitzettingen (vlottende activa).

Hoofdstuk 4 Staat van reserves & voorzieningen

4.1 Inleiding

Bij de herijking van het financiële beleid omtrent reserves en voorzieningen in 2009 was er sprake van een balanshervorming vanwege de grote impact van het nieuwe beleid. Bij deze actualisatie is dat niet het geval. In paragraaf 4.2 wordt de aanpassing(en) naar aanleiding van de voorliggende actualisatie toegelicht. Verder zijn alle reserves en voorzieningen beoordeeld en blijkt dat er in 2014 nog onderhoud dient plaats te vinden, dit komt aan de orde in paragraaf 4.3. Tot slot wordt de nieuwe staat van reserves en voorzieningen gepresenteerd als beginpunt voor de begrotingscyclus 2015.

4.2 Actualisatie beleid per 2015

De actualisatie van het beleid in deze nota wordt doorgevoerd in de begrotingscyclus 2015. Hieronder volgen de aanpassingen met een impact op de reservepositie.

4.2.1 Egalisatiereserves

In de nota reserves en voorzieningen 2009 zijn de reserve "Kostendekkende tarieven afvalstoffenheffing" en "Kostendekkende tarieven rioolheffing" opgenomen. Het beleid was om verschillen bij de jaarrekening te verrekenen in de eerstvolgende tariefsbepaling. Dit heeft tot gevolg dat van jaar tot jaar flinke fluctuaties ontstaan in het tarief. Om dit te voorkomen wordt in deze nota gekozen voor egalisatiereserves voor afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Het gevolg is dat de bestaande reserve kostendekkende tarieven afvalstoffenheffing en reserve kostendekkende tarieven rioolheffing komen te vervallen. De saldi (afval: € 92.429,23 en riool: € 604.054,75) worden gestort in de egalisatiereserve afvalstoffenheffing en egalisatiereserve rioolheffing. Tevens wordt, conform het beleid in paragraaf 3.2.2.3, in de periode 2015-2018 jaarlijks één vierde gedeelte van het saldo onttrokken ten gunste van een lager tarief.

4.3 Onderhoud per 2014

De raad heeft de afgelopen periode besloten een aantal reserves te laten vervallen. Om deze ook daadwerkelijk conform dergelijk besluit te presenteren is er op dit moment (2014) onderhoud noodzakelijk. Dit om met een juist en volledig beeld de begrotingscyclus 2015 te starten.

4.3.1 Vervangingsreserve primair onderwijs

Bij de begroting 2013 heeft de raad besloten om, als bezuiniging, per 2013 de vervangingsreserve primair onderwijs te laten vervallen ten laste van de vrije algemene reserve. Bij de jaarrekening 2013 is gebleken dat er minder vervangingsinvesteringen primair onderwijs zijn afgerond dan verwacht ten tijden van de begroting 2013. Hierdoor heeft de reserve per 31-12-2013 nog een werkelijk saldo van € 1.037.679,19. Dit bedrag wordt in 2014 toegevoegd aan de vrije algemene reserve.

4.3.2 Doelreserve beeldende kunst

Bij de begroting 2014 heeft de raad besloten om per 2014 de doelreserve beeldende kunst te laten vrijvallen ten gunste van de vrije algemene reserve. Bij de jaarrekening 2013 is gebleken dat er minder kosten gemaakt zijn ten laste van deze reserve. Hierdoor heeft de reserve per 31-12-2014 nog een verwacht saldo van € 14.360,80. Dit bedrag wordt conform besluit ook toegevoegd aan de vrije algemene reserve.

4.3.3 Doelreserve Toprun

In 2014 wordt de doelreserve Toprun volledig ingezet voor de herstructurering van het Health Technology Park. Het ontstane afrondingsverschil van -/- € 254,76 wordt aangevuld door de vrije algemene reserve.

4.4 De nieuwe staat

Hieronder wordt een staat van reserves en voorzieningen gepresenteerd na doorvoering van het onderhoud in 2014 en de gevolgen van de beleidsactualisatie in 2015 (grijze kolommen). De gepresenteerde cijfers zijn op basis van de begroting 2014 inclusief jaarrekening 2013 en kwartaalrapportage I-2014.

	1-1-2014				1-1-2015				1-1-2016			
	saldo	Onderhoud	toevoeging	onttrekking	saldo	Actualisatie	toevoeging	onttrekking	saldo			
Algemene reserve												
Risicoreserve, deel benoemde risico's	€ 6.313.962		€ -	€ 25.000	€ 6.288.962		€ -	€ -	€ 6.288.962			
Risicoreserve, deel onbenoemde risico's	€ 10.000.000		€ -	€ -	€ 10.000.000		€ -	€ -	€ 10.000.000			
Vrije reserve	€ 29.272.705	€ 1.051.785	€ 672.499	€ 4.761.285	€ 26.235.704		€ 8.457	€ 7.404.966	€ 18.839.195			
Totaal algemene reserve	€ 45.586.667	€ 1.051.785	€ 672.499	€ 4.786.285	€ 41.472.881	€ -	€ 8.457	€ 7.404.966	€ 34.076.372			
Bestemmingsreserve												
<i>Dekkingsreserves</i>												
Dekkingsreserve uitkering HNG	€ 1.577.567		€ -	€ 107.948	€ 1.389.619		€ -	€ 199.225	€ 1.190.394			
Dekkingsreserve primair onderwijs	€ 11.250.641		€ -	€ 486.072	€ 10.762.569		€ -	€ 467.322	€ 10.295.247			
Dekkingsreserve beoordeling energielabel	€ 902.578		€ -	€ 52.439	€ 850.138		€ -	€ 52.439	€ 797.699			
Dekkingsreserve Kempen Campus	€ 2.918.958		€ -	€ 117.400	€ 2.801.558		€ -	€ 117.400	€ 2.684.157			
Dekkingsreserve basis op orde	€ 594.630		€ 219.688	€ 436.006	€ 378.312		€ 227.355	€ 283.517	€ 322.150			
<i>Reserve voor vervangingsinvesteringen</i>												
Vervangingsreserve primair onderwijs	€ 1.037.679	€ 1.037.679	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -			
Vervangingsreserve openbare verlichting	€ 2.978.543		€ 521.576	€ 1.176.353	€ 2.323.766		€ 532.348	€ 2.160.732	€ 695.382			
Vervangingsreserve openbaar groen	€ 2.050.378		€ 962.793	€ 1.109.246	€ 1.903.924		€ 982.129	€ 1.866.959	€ 1.019.094			
Vervangingsreserve VRI	€ 531.053		€ 249.417	€ 647.046	€ 133.424		€ 254.405	€ 204.309	€ 183.520			
<i>Egalisatiereserves</i>												
Afvalstoffenheffing	€ -		€ -	€ -	€ -	€ 92.429	€ -	€ 23.107	€ 69.322			
Rioolheffing	€ -		€ -	€ -	€ -	€ 604.055	€ -	€ 151.014	€ 453.041			
<i>Doelreserves nieuw beleid/investeringen</i>												
Beeldende Kunst	€ 114.994	€ 14.361	€ -	€ 100.633	€ -		€ -	€ -	€ -			
Stimuleringsfonds Brainport	€ 241.407		€ 40.000	€ -	€ 281.407		€ 40.000	€ -	€ 321.407			
Grote werken	€ -		€ 443.633	€ 443.633	€ 0		€ 1.620.230	€ -	€ 0			
Volkshuisvestingsplan (GISV)	€ 1.545.258		€ 84.500	€ 107.700	€ 1.522.058		€ -	€ 118.100	€ 1.403.958			
Toprun	€ 84.677	€ 255	€ -	€ 84.932	€ 0		€ -	€ -	€ 0			
Brede school zuid	€ -		€ 255.864	€ 255.864	€ -		€ -	€ -	€ -			
Brede school midden	€ -		€ 652.962	€ 446.158	€ 206.803		€ -	€ 203.852	€ 2.951			
Afbouw complexen	€ 743.460		€ -	€ 807.762	€ 64.302		€ -	€ -	€ 64.302			
Res.kst.dekk.larieven afvalstoffenheffing	€ 726.338		€ 18.415	€ 643.929	€ 100.823	€ 92.429	€ -	€ 8.393	€ -			
Res.kst.dekk.larieven rioolheffing	€ 1.015.107		€ 73.238	€ 484.290	€ 604.055	€ 604.055	€ -	€ -	€ -			
Totaal bestemmingsreserves	€ 28.313.265	€ 1.051.785	€ 3.522.086	€ 7.589.413	€ 24.245.938	€ -	€ 3.688.143	€ 7.508.276	€ 20.425.805			
Voorzieningen												
Onderhoud eigendommen (incl. sport)	€ 1.711.423		€ 678.151	€ 230.106	€ 2.159.469		€ 688.451	€ 802.084	€ 2.045.836			
Onderhoud wegen	€ 123.278		€ 643.328	€ 579.050	€ 187.556		€ 655.275	€ 596.397	€ 246.434			
Rioolreparatie	€ 3.428.444		€ 29.342	€ 81.340	€ 3.376.446		€ 29.723	€ 81.991	€ 3.324.178			
Dekkingsreserve riolen	€ 7.277.283		€ 2.144.924	€ 187.264	€ 9.234.942		€ 12.381.837	€ 319.943	€ 21.296.835			
Vervangingsreserve riolen	€ 4.315.272		€ 32.736	€ 2.144.923	€ 6.427.459		€ 255.009	€ 12.381.837	€ 18.554.287			
Voorziening wethouderspansoenen	€ 663.094		€ -	€ -	€ 663.094		€ -	€ -	€ 663.094			
Voorziening glasvezelnetwerk habraken	€ 560.000		€ -	€ -	€ 560.000		€ -	€ -	€ 560.000			
Boverwijkse voorzieningen	€ 7.045.336		€ 0	€ 7.289.673	€ 244.337		€ 2.985.201	€ 2.985.201	€ 244.337			
Voorziening landschap	€ 55.116		€ -	€ -	€ 55.116		€ -	€ -	€ 55.116			
Totaal voorzieningen	€ 16.548.702	€ -	€ 3.528.481	€ 10.512.356	€ 9.564.827	€ -	€ 16.995.496	€ 17.167.454	€ 9.392.889			
Totaal reserves & voorzieningen	€ 90.448.634	€ -	€ 7.723.066	€ 22.888.055	€ 75.283.646	€ -	€ 20.692.096	€ 32.080.695	€ 63.895.046			
Voorzieningen activa												
Voorz.dub.debiteuren WIZ	€ 499.910		€ -	€ -	€ 499.910		€ -	€ -	€ 499.910			
Voorziening belastingdebiteuren	€ 37.500		€ -	€ -	€ 37.500		€ -	€ -	€ 37.500			
Voorziening debiteuren algemeen	€ 214.000		€ -	€ -	€ 214.000		€ -	€ -	€ 214.000			
Dubieuze debiteuren	€ 751.410	€ -	€ -	€ -	€ 751.410	€ -	€ -	€ -	€ 751.410			
Voorz.verlieslat.cp Zilverack.oerls.z.	€ 348.114		€ -	€ -	€ 348.114		€ -	€ -	€ 348.114			
Voorziening verlieslatende cpk Runport A2	€ 2.849.716		€ -	€ -	€ 2.849.716		€ -	€ -	€ 2.849.716			
Voorziening verlieslatende cpk De Plaats	€ 417.103		€ -	€ -	€ 417.103		€ -	€ -	€ 417.103			
Voorz.verlieslatende cpk Koningshoeven	€ 49.378		€ -	€ -	€ 49.378		€ -	€ -	€ 49.378			
Voorziening verlieslatende cpk Alm/Phoenix	€ 141.677		€ -	€ -	€ 141.677		€ -	€ -	€ 141.677			
Verlieslatende bge's	€ 3.805.988	€ -	€ -	€ -	€ 3.805.988	€ -	€ -	€ -	€ 3.805.988			

Hoofdstuk 5 Beleidslijnen gemeente Veldhoven

5.1 Beleidslijnen

Het beleid m.b.t. de reserves en voorzieningen is veelal gebaseerd op wet- en regelgeving uit bijlage I. In de volgende paragrafen worden alleen de gemeentelijke beleidslijnen weergegeven.

5.2 Reserves

Algemene reserve

1. De gemeente Veldhoven kent de volgende categorieën binnen de algemene reserve:
  1. risicoreserve benoemde risico's;
  2. risicoreserve onbenoemde risico's;
  3. vrije reserve(s).
2. Het beleid en de uitgangspunten over deze techniek van de benoemde risicoreserve wordt vastgesteld in de nota weerstandsvermogen & risicomanagement.
3. De hoogte van de onbenoemde risicoreserve wordt vastgesteld op € 10.000.000,-.
4. Alle overige, nog niet bestemde reserves worden gezien als vrije reserve(s).
5. Resultaatbestemming: Het rekeningresultaat wordt bij het vaststellen van de jaarrekening gestort in de vrije algemene reserve.

Bestemmingsreserves

6. De bestemmingsreserves worden ingedeeld in de volgende categorieën:
  - a. Dekkingsreserve waaruit meerjarig onttrekkingen ten gunste van de exploitatie plaatsvinden ter dekking van afschrijvingslasten en/of overige kosten.
  2. Reserve vervangingsinvesteringen.
  3. Egalisatiereserves (voor de gesloten exploitaties met betrekking tot lokale heffingen en afvalstoffenheffing en de rentedruk).
  4. Doelreserves voor nieuw beleid/investeringen.
7. Dekkingsreserves zijn bestemmingsreserves die meerjarig een bijdrage leveren aan de exploitatie. Meestal zijn ze bedoeld om incidentele inkomsten/baten gelijkmatig ten gunste van de exploitatie te brengen of om afschrijvingslasten van (verplicht) geactiveerde investeringen (gedeeltelijk) te dekken.
8. Vervangingsreserves zijn bestemmingsreserves voor toekomstige vervangingen van activa.
9. Voor de categorieën riolering, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en openbaar groen zijn vervangingsreserves gevormd.
10. Voor wegen wordt geen vervangingsreserve gevormd omdat het beheerplan wegen uitgaat van eeuwigdurend onderhoud.
11. Voor gebouwen wordt geen vervangingsreserve gevormd omdat gebouwen vaak niet op hetzelfde functionele- en kwaliteitsniveau worden vervangen.
12. Voor overige categorieën, zoals ICT, inventaris, tractie e.d. wordt ook geen vervangingsreserve gevormd omdat de hoogte van deze investeringen en de levensduur in verhouding beperkt zijn.
13. De hoogte van de storting in de vervangingsreserve wordt berekend op basis van de beheerplannen.
14. Indien de vervangingsreserve bedoeld is voor investeringen met maatschappelijk nut mag zij in de eerste 10 jaar van de doorkijkperiode niet negatief staan. Om deze negatieve stand op te heffen zal een eenmalige aanvullende storting moeten plaats vinden ten laste van de algemene vrije reserve.

15. Indien de vervangingsreserve bedoeld is voor investeringen met economisch nut is er ook een dekkingsreserve. Het totaal van deze twee reserves mag niet negatief zijn in enig jaar.
16. Het vormen van een (tarief)egaliseringsreserve heeft als voordeel dat afwijkingen op de werkelijke kosten en opbrengsten gelijkmatig via het tarief met de burgers worden verrekend.
17. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt een egaliseringsreserve gevormd.
18. Het overschot of tekort op de afvalstoffenheffing c.q. rioolheffing bij de jaarrekening wordt gestort in/onttrokken uit de betreffende egaliseringsreserve en in 4 gelijke delen met toekomstige tarieven verrekend.
19. De raad heeft altijd de mogelijkheid voor specifieke doeleinden bestemmingsreserves te vormen. Deze worden aangemerkt als doelreserves. Zoals:
  - voorbereidings- en implementatiekosten van nieuw beleid;
  - incidenteel beleid zowel nieuw als bestaand;
  - uitbreidingsinvesteringen;
  - individuele / specifieke vervanging van gemeentelijke gebouwen (niet zijnde onderwijshuisvesting).

5.3 Voorzieningen

Onderhouds- c.q. vervangingsvoorzieningen

20. Een onderhoudsvoorziening wordt getroffen voor onderhoud met een cyclus van langer dan één jaar. Voor dit onderhoud wordt een planning van de uitgaven opgesteld met een doorkijkperiode die overeenkomt met de maximale cyclus van benoemde onderhoudswerkzaamheden.
21. Voor wegen, gebouwen en riolering wordt een onderhoudsvoorziening getroffen.
22. De voorziening rioolbeheer bestaat uit de onderhoudsvoorziening en de vervangingsreserve i.c.m. de dekkingsreserve (vervangingsvoorziening).
23. De hoogte van de storting in de onderhouds- c.q. vervangingsreserve wordt berekend op basis van de beheerplannen.
24. Beheerplannen worden om de 4 jaar geactualiseerd.
25. Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de toereikendheid van de onderhouds- c.q. vervangingsvoorzieningen.

Voorzieningen voor verplichtingen, risico's, verliezen en derden

26. Jaarlijks wordt in beeld gebracht welke voorzieningen er getroffen moeten worden voor verplichtingen, risico's, verliezen en derden.

Overige voorzieningen

27. Overige voorzieningen zijn die voorzieningen die op de balans worden weergegeven als waardecorrectie aan de activa kant.
28. Dit betreffen de voorzieningen voor dubieuze debiteuren en verliezen op bouwgrondexploitaties.

Bijlage I: Wetgeving

Gemeentewet artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
  - a. regels voor waardering en afschrijving van activa;
  - b. grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt geheven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
  - c. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van kracht. In het BBV zijn veel richtlijnen gegeven omtrent de waardering van vaste activa. De belangrijkste worden hier uitgelicht:

Paragraaf 4.5.5 Vaste Passiva

Artikel 41

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Artikel 42

1. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.
2. Het in het eerste lid bedoelde resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Artikel 43

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves.
2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan provinciale staten respectievelijk de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
  - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
  - b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
  - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening

- strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
  3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 45

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Artikel 49

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen:

- a. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b. de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c. overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Paragraaf 4.5.7. Toelichting op de balans

Artikel 54

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan toegelicht.
2. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen of onttrekkingen via de resultaatbestemming bij de programmarekening;
  - c. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar;
  - d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
  - e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 55

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van de voorzieningen, bedoeld in artikel 44 en de wijzigingen daarin toegelicht.
2. Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen;
  - c. ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevalen bedragen;
  - d. de aanwendungen;
  - e. saldo aan het einde van het begrotingsjaar.